

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
7 augustus 2023 (mondelinge uitspraak 3 augustus 2023)

Zitting: 3 augustus 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 049

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht:
Klaagster is het niet eens met het depot Xeplion. Zij wil dat het wordt gestopt.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 31 juli 2023 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen.
- Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 31 juli 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Op 31 juli 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 3 augustus 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 2 augustus 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 3 augustus 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde dag aan klaagster en aangeklaagde meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van het depot in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De verpleegkundig specialist heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op Zij heeft de diagnose schizofrenie. Klaagster is van jongs af aan meerdere keren voor langere tijd opgenomen geweest in verschillende instellingen.

Op 10 juli 2023 heeft de rechtbank Gelderland een zorgmachtiging verleend voor een periode van 12 maanden, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen. De zorgmachtiging is op 13 januari 2023 aanvankelijk voor zes maanden toegewezen tot 13 juli 2023 en op 10 juli 2023 voor de duur van 12 maanden. Met het depot, gestart in januari 2023, heeft klaagster soms wel, soms niet ingestemd. En nu, na een half jaar, wil ze stoppen.

De zorgverantwoordelijke heeft klaagster op 13 juli 2023 onderzocht en op 13 juli 2023 is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 13 juli 2023 wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 13 juli 2023 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 13 juli 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening. Klaagster wil niet altijd de medicatie in de vorm van een depot. Zij ziet het belang van medicatie in depotvorm niet altijd in. Medicatie in depotvorm is noodzakelijk om ernstig nadeel zo veel als mogelijk is te voorkomen. Als zij geen depot zou krijgen is er groter risico op teloorgang en agressie gericht naar anderen of risico op agressie door anderen naar haar.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter hoorzitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat antwoordt zij dat het prima met haar gaat. Zij zegt dat zij wil laten zien dat zij zonder medicatie kan. Klaagster vertelt dat zij al langere tijd moe is en er zoveel in haar hoofd gebeurt. Het is niet fijn meer.

Gevraagd naar het alternatief van Semap antwoordt klaagster dat zij, in tegenstelling tot wat mw. L. zegt, zij misschien uiterlijk minder goed functioneerde, maar dat zij zich inhoudelijke beter voelde.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij buiten niet haar zelf is. In haar omgeving wordt tegen haar gezegd dat zij er raar uit ziet. In het bos, in een rustige omgeving, gaat het beter met haar. Er wordt naar een andere ruimte voor haar gezocht.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij wil dat de moeheid afneemt. Dat vindt zij het belangrijkste en dan zal zij zich prettiger voelen.

Gevraagd of de pvp nog aanvullingen heeft antwoordt hij dat klaagster enige keren een depot heeft gehad. Zij heeft last van de bijwerkingen en de medicatie deed niet veel met betrekking tot de prikkels. Volgens de pvp is er een alternatief, te weten Semap. Klaagster is bereid dit traject in te gaan en deze medicatie in te nemen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het depot in januari 2023 is gestart. De indicatie voor dit middel bij klaagster is dat zij hierdoor minder gevoelig is voor prikkels van buitenaf. Zij reageert heel heftig op prikkels vanuit haar omgeving, onder andere vanuit het appartementencomplex waar zij woont, en waardoor zij ernstige beperkingen ervaart omdat zij in conflict komt met haar omgeving en mensen haar mijden, waardoor zij zich eenzaam en ongezien voelt. De conflicten liepen zo hoog op dat klaagster in sommige winkels niet meer mag komen en dat bewoners in het appartementencomplex waar zij woont diverse aangiften tegen haar hebben gedaan.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat in het verleden meerdere keren geprobeerd om klaagster vrijwillig te behandelen met diverse medicatie. Steeds stopte zij daar na korte tijd weer mee. Om te voorkomen dat klaagster ook met deze medicatie weer na korte tijd zou stoppen, is een zorgmachtiging afgegeven waardoor zij de medicatie verplicht moet nemen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het op dit moment te vroeg is om te stoppen met medicatie. De dosering is zelfs verhoogd. Aangeklaagde zegt dat zij positieve effecten ziet nu klaagster deze medicatie gebruikt. Zij is rustiger, kan makkelijker langere tijd in gesprek zijn en daarbij blijven zitten.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er overwogen is om een driemaandelijks depot aan klaagster te geven. Dit is eigenlijk iets wat zij willen gaan doen, maar dat de spiegel bij klaagster nog niet goed is, dus dat hiermee nog niet is gestart. Klaagster reageert hierop met de opmerking dat de moeheid dan blijft en dat zij met medicatie wil stoppen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de mentor van klaagster, haar zuster ..., achter de toediening van een depot staat. Belangrijk is volgens aangeklaagde dat andere medicatie die klaagster heeft, zoals bijvoorbeeld carbamazepine, haar moe maakt. Zij wil de andere medicatie afbouwen en klaagster alleen het depot geven. Mw. L. voegt hieraan toe dat zij klaagster een compliment wil geven nu zij op dit moment rustig kan blijven zitten en zij goed het woord doet.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 10 juli 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 13 juli 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 13 juli 2023 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 13 juli 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Zij heeft op 13 juli 2023 overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 13 juli 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 13 juli 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de toediening van (depot) medicatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klaagster reageert zonder medicatie heel heftig op prikkels vanuit haar omgeving, onder andere vanuit het appartementencomplex waar zij woont, en waardoor zij ernstige beperkingen ervaart omdat zij in conflict komt met haar omgeving en mensen haar mijden, waardoor zij zich eenzaam en ongezien voelt. De conflicten liepen zo hoog op dat klaagster in sommige winkels

niet meer mag komen en dat bewoners in het appartementencomplex waar zij woont diverse aangiften tegen haar hebben gedaan.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Dhr. drs. G.A. van Herk, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klaagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.